

Titulació	Tipus	Curs
2500241 Arqueologia	OT	3
2500241 Arqueologia	OT	4
2500501 Història	OT	4
2503702 Ciències de l'Antiguitat	OT	4

Professor/a de contacte

Nom: Isaias Arrayas Morales

Correu electrònic: isaias.arrayas@uab.cat

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

No hi ha prerequisits específics. Tanmateix, és convenient que haver cursat les assignatures d'Història Antiga obligatòries de cadascuna de les titulacions.

Objectius

El principal objectiu de l'assignatura és el d'analitzar el fenomen de l'imperialisme al llarg del món antic, així com el paper de la guerra en la creació dels imperis antics. L'assignatura analitzarà les diverses fonts històriques que utilitzen els historiadors per a la seva tasca, des de les fonts literàries antigues a l'arqueologia, passant per l'epigrafia.

Competències

- Arqueologia
- Contextualitzar i analitzar processos històrics.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.

- Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
- Utilitzar els principals mètodes, tècniques i instruments d'anàlisi en arqueologia.

Història

- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Identificar les principals tendències historiogràfiques i analitzar-ne críticament el desenvolupament.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Ciències de l'Antiguitat

- Aplicar els principals mètodes, tècniques i instruments per a l'anàlisi històrica.
- Comprendre i interpretar l'evolució de les societats antigues de la Mediterrània -des de la civilització egípcia fins el desmembrament de l'Imperi romà d'Occident- a partir de l'anàlisi de les realitats política, històrica, social, econòmica i lingüística.
- Expressar-se oralment i per escrit en el llenguatge específic de la història, de l'arqueologia i de la filologia, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Reconèixer l'impacte d'alguns aspectes rellevants del món antic en la cultura i la societat contemporània.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar de manera crítica els discursos divulgatius, especialment en relació amb la ideologia i els biaixos etnocèntrics i sexistes.
2. Analitzar els processos d'aculturació entre els pobles de l'antiguitat clàssica.
3. Analitzar els processos històrics que condueixen als conflictes bèl·lics.
4. Analitzar les qüestions clau que permetin abordar l'estudi dels fenòmens històrics des d'una perspectiva de gènere.
5. Aplicar tant els coneixements com la capacitat d'anàlisi a la resolució de problemes relatius al camp d'estudi propi.
6. Aprendre de manera autònoma.
7. Avaluar críticament els models que expliquen l'Època Antiga.
8. Avaluar i resoldre críticament els problemes historiogràfics propis dels estudis de la guerra.
9. Avaluar i resoldre críticament problemàtiques històriques pròpies de la història del gènere.
10. Buscar, seleccionar i gestionar informació de manera autònoma tant en fonts estructurades (bases de dades, bibliografies, revistes especialitzades) com en informació distribuïda a la xarxa.
11. Comunicar-se tant oralment com per escrit en l'idioma propi o en una tercera llengua utilitzant la terminologia i les tècniques pròpies de la historiografia.
12. Conèixer els debats historiogràfics principals referents a l'antiguitat.
13. Descriure les estructures econòmiques, socials i polítiques de les societats clàssiques.
14. Dominar en el grau necessari els idiomes rellevants per a la pràctica professional.

15. Dominar i identificar la història de l'entorn immediat.
16. Dominar l'estructura diacrònica general del passat.
17. Dominar la història universal de l'antiguitat.
18. Dominar la lectura de textos històrics escrits en suports diversos.
19. Elaborar un discurs organitzat i correcte, oralment i per escrit, en la llengua corresponent.
20. Explicar els debats historiogràfics principals referents a l'antiguitat.
21. Explicar els principals fets històrics de l'Egipte antic i del món grecoromà.
22. Expressar-se eficaçment aplicant els procediments argumentatius i textuais en els textos formals i científics
23. Fer presentacions orals utilitzant un vocabulari i un estil acadèmics adequats.
24. Fer servir la terminologia adequada en la construcció d'un text acadèmic.
25. Identificar el context en que s'inscriuen els processos històrics
26. Identificar el context en què s'inscriuen els processos històrics.
27. Identificar els mètodes propis de l'arqueologia i la seva relació amb l'anàlisi històrica.
28. Identificar els mètodes propis de la història i la seva relació amb l'anàlisi de fets concrets
29. Identificar els mètodes propis de la història i la seva relació amb l'anàlisi de fets concrets.
30. Identificar les idees principals i les secundàries i expressar-les amb correcció lingüística.
31. Integrar l'estudi de la Catalunya antiga al discurs històric general i assenyalar-ne les singularitats.
32. Interpretar i analitzar les fonts documentals.
33. Interpretar les fonts materials i el registre arqueològic.
34. Interpretar textos històrics en relació amb els contextos arqueològics.
35. Organitzar i planificar la cerca d'informació històrica.
36. Participar en debats sobre fets històrics respectant les opinions d'altres participants.
37. Presentar treballs en formats ajustats a les demandes i els estils personals, tant individuals com en grup petit.
38. Reconèixer la importància de controlar la qualitat dels resultats del treball i de la seva presentació.
39. Relacionar els elements i els factors que intervenen en el desenvolupament dels processos històrics.
40. Relacionar els textos històrics amb els seus contextos arqueològics.
41. Saber llegir textos històrics escrits en suports diversos.
42. Transmetre els resultats de la recerca arqueològica i comunicar conclusions, de manera clara, tant oralment com per escrit, a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
43. Utilitzar correctament el lèxic específic de la història.
44. Utilitzar el vocabulari tècnic específic i d'interpretació de la disciplina.
45. Utilitzar els recursos informàtics propis de l'àmbit d'estudi de la història.
46. Utilitzar les fonts de recerca pròpies de l'estudi de la història de Catalunya.

Continguts

- 1.- Introducció a l'estudi de la guerra i l'imperialisme al món antic
- 2.- Guerra i imperialisme al Pròxim Orient Antic: Mesopotàmia i Egipte (III-I mil·lennis).
- 3.- Guerra i imperialisme al món grec: la guerra homèrica, la guerra hoplítica, la falange macedònia.
- 4.- Guerra i imperialisme al món romà: de la Roma monàrquica a l'Antiguitat Tardana.

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes teòriques i seminaris	41	1,64	1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 13, 16, 17, 18, 21, 26, 27, 29, 32, 34, 35, 39,

Tipus: Supervisades			
Pràctiques d'aula	13	0,52	1, 2, 3, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 16, 18, 19, 22, 23, 24, 30, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45
Tutories	10	0,4	5, 8, 10, 18, 19, 22, 24, 30, 32, 33, 35, 37, 38, 39, 40, 41, 43, 44
Tipus: Autònomes			
Estudi dels materials del curs i lectura de bibliografia	69	2,76	1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 18, 19, 20, 22, 24, 30, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45

La metodologia docent consistirà en la combinació de classes expositives, presentació de ressenyes i treballs, lectura de bibliografia especialitzada, pràctiques d'aula i resolució d'exercicis.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Avaluació Continua	60%	14	0,56	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 42, 43, 44, 45, 46
Examen	40%	3	0,12	1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 16, 18, 19, 20, 22, 24, 26, 27, 29, 30, 32, 33, 34, 39, 40, 41, 42, 43, 44

L'avaluació es basarà en tres activitats:

Activitat 1: Consistirà en la cerca bibliogràfica de 20 articles científics sobre guerra i imperialisme al món antic (30%).

Activitat 2: Assaig a partir de la lectura crítica d'un article proposat a classe (30%).

Activitat 3: Examen (40%)

La nota final procedirà de la suma dels percentatges respectius de les diverses activitats. Caldrà haver obtingut una nota mínima de 4 a les dues primeres activitats per a què puguin comptar per la nota final. Per poder optar a la reavaluació, s'hauran d'haver realitzat les tres activitats d'avaluació.

En el moment de realització/l'liurament de cada activitat avaluativa, el professorat informarà (Moodle, SIA) del procediment i data de revisió de les qualificacions.

En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

L'estudiant rebrà la qualificació de "No avaluable" sempre que no hagi lliurat més del 30% de les activitats d'avaluació.

En les activitats escrites es tenen en compte les faltes ortogràfiques, sintàctiques o lèxiques. La penalització pot ser d'entre 0,1-0,2 punts per cada falta comesa sobre la nota final. Les faltes repetides poden descomptar.

En cas que les proves no es puguin fer presencialment s'adaptarà el seu format (mantenint-ne la ponderació) a les possibilitats que ofereixen les eines virtuals de la UAB. Els deures, activitats i participació a classe es realitzaran a través de fòrums, wikis i/o discussions d'exercicis a través de Moodle, Teams, etc. El professorat vetllarà perquè l'estudiant hi pugui accedir o li oferirà mitjans alternatius, que estiguin al seu abast.

Aquesta assignatura preveu el sistema d'avaluació única. L'avaluació es basarà igualment en tres activitats, com l'avaluació continuada:

Activitat 1: Cerca bibliogràfica de 20 articles científics sobre guerra i imperialisme al món antic (30%).

Activitat 2: Assaig a partir de la lectura crítica d'un article proposat a classe (30%).

Activitat 3: Examen (40%)

S'aplicarà el mateix sistema de recuperació que per l'avaluació continuada.

S'aplicarà el mateix criteri de no avaluable que per l'avaluació continuada.

La revisió de la qualificació final segueix el mateix procediment que per a l'avaluació continuada.

Bibliografia

Abrahami, Ph. / Battini, L. (eds.), 2008: *Les armées du Proche-Orient ancien (IIIe-Ier mil. Av. J.C.)*. Oxford.

Arrayás, I., 2024: *Estudios sobre la integración de los territorios anatólicos en el Imperio romano: violencia, diplomacia y control social en tiempos tardohelenísticos*. Zaragoza.

Arrayás, I., 2022: *Reflexiones sobre la reorganización romana de Oriente y de Occidente tras los conflictos mitridático y sertoriano. La acción pompeyana en Anatolia, Siria e Hispania*. Madrid.

Beard, M., 2012: *El triunfo romano*. Madrid.

Cadiou, Fr., 2018: *L'armée imaginaire*. París.

De Souza, Ph. (ed.), 2009: *La guerra en el mundo antiguo*. Madrid.

Everson, T., 2004: *Warfare in Ancient Greece*. Trupp.

Fuller, J.F.C., 2012: *Las batallas decisivas del mundo antiguo*. Barcelona.

Goldsworthy, A., 2012: *En el nombre de Roma*. Madrid.

Goldsworthy, A., 2011: *César*. Madrid.

Goldsworthy, A., *La caída de Cartago. Las guerras púnicas*. Barcelona.

Hanson, V.D., 1989: *The Western Way of War*. Nueva York.

Hanson, V.D., 2004: *Matanza y cultura. Batallas decisivas en el auge de la civilización occidental*. México.

Hanson, V.D. (ed.), 2012: *El Arte de la Guerra en el Mundo Antiguo. De las guerras persas a la caída de Roma*. Barcelona.

- Heckel, W., 2010: *Las conquistas de Alejandro Magno*. Barcelona.
- Kagan, D. / Viggiano, G. (eds.), 2017: *Hombres de Bronce. Hoplitas en la Antigua Grecia*.
- Le Bohec, Y., 1989: *L'armée romaine sous le Haut-Empire*. París.
- Le Bohec, Y., 2001: *César, chef de guerre: César stratège et tacticien*. París.
- Le Bohec, 2021: *Histoire des guerres romaines: Milieu du VIIIe siècle av. J.-C - 410 ap J.-C*. París.
- London, J.E., 2011: *Soldados y fantasmas*. Barcelona.
- Nadali, D. / Vidal, J., 2014: *The Other Face of the Battle. The impact of war on civilians in the Ancient Near East*. Münster.
- Parker, G. (ed.), 2010: *Historia de la guerra*. Madrid.
- Quesada, F., 2014: *Armas de Grecia y Roma*. Madrid.
- Sabin, P.A.G et alii (eds.), 2007. *The Cambridge History of Greek and Roman Warfare (2 vols.)*. Cambridge.
- Van Wees, H., 2005: *Greek Warfare: Myths and Realities*. Londres.
- Vidal, J. (ed.), 2010: *Studies on War in the Ancient Near East*. Münster.
- Vidal, J. / Antela, B. (eds.), 2011: *La guerra en la Antigüedad desde el presente*. Zaragoza.

Programari

No és necessària la utilització de cap programari específic.

Llista d'idiomes

Nom	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(PAUL) Pràctiques d'aula	1	Català	segon quadrimestre	matí-mixt
(TE) Teoria	1	Català	segon quadrimestre	matí-mixt